

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 3ης Απριλίου 2002

σχετικά με τις ενισχύσεις που προτίθεται να χορηγήσει η Ιταλία στις ελαιουργικές επιχειρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 4 του νόμου αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2002) 1188]

(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(2002/597/EK)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινοτήτας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις ⁽¹⁾ και έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

ψηφιστεί από το Κοινοβούλιο ως νόμος αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999, ο οποίος δημοσιεύθηκε στο τεύχος 195 της 20ής Αυγούστου 1999 της Επίσημης Εφημερίδας της Ιταλικής Δημοκρατίας.

- (4) Με επιστολή της 25ης Οκτωβρίου 1999, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 5 Νοεμβρίου 1999, οι ιταλικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι το νομοσχέδιο είχε εγκριθεί ως νόμος αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999. Στην ίδια επιστολή επεσώνασαν το κείμενο του εγκριθέντος νόμου και επίσης διαβίβασαν ορισμένες από τις πληροφορίες που ζητούσε η Επιτροπή στην επιστολή της της 28ης Ιανουαρίου 1999.

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Με επιστολή της 6ης Αυγούστου 1998, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 12 Αυγούστου 1998, η Μόνιμη Ιταλική Αντιπροσωπεία στην Ευρωπαϊκή Ένωση κοινοποίησε στην Επιτροπή, κατ' εφαρμογή του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ, νομοσχέδιο για την παράταση των χρονικών ορίων στο γεωργικό τομέα. Η ενίσχυση καταχωρήθηκε με αριθμό N 490/98.
- (2) Με επιστολές της 1ης Οκτωβρίου 1998 και της 28ης Ιανουαρίου 1999, η Επιτροπή ζήτησε περαιτέρω πληροφορίες από τις ιταλικές αρχές. Με επιστολή της 30ής Νοεμβρίου 1998, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 4 Δεκεμβρίου 1998, οι ιταλικές αρχές απάντησαν στην επιστολή της Επιτροπής της 1ης Οκτωβρίου 1998.
- (3) Με επιστολή της 13ης Σεπτεμβρίου 1999, η Επιτροπή ζήτησε από τις ιταλικές αρχές να της διαβιβάσουν τις πληροφορίες που ζητούσε στην επιστολή της 28ης Ιανουαρίου 1999 τις οποίες δεν είχε ακόμη παραλάβει. Στην ίδια επιστολή η Επιτροπή κάλεσε τις ιταλικές αρχές να επιβεβαιώσουν δημοσιεύματα του τύπου ότι το νομοσχέδιο είχε
- (5) Βάσει των στοιχείων αυτών, το σύστημα ενισχύσεων μεταφέρθηκε στο μητρώο των μη κοινοποιηθεισών ενισχύσεων με αριθμό NN 155/99.
- (6) Με την επιστολή της 24ης Φεβρουαρίου 2000, SG(2000) D/101808, η Επιτροπή ενημέρωσε την Ιταλία σχετικά με την απόφασή της να κινηθεί τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ σχετικά με τα άρθρα 4 και 5 του νόμου αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999, καθώς και με το άρθρο 15 παράγραφος 16 του νόμου αριθ. 67 της 11ης Μαρτίου 1998 (νόμος περί των οικονομικών του 1988) και του νόμου αριθ. 252 της 8ης Αυγούστου 1991 που αποτέλεσε τη νομική βάση για τη χορήγηση των επιδοτήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 5 του νόμου αριθ. 290/99. Στην ίδια επιστολή η Επιτροπή ενημέρωσε την Ιταλία ότι δεν ήγειρε αιτιάσεις ως προς τα άλλα άρθρα (άρθρα 1, 2, 3, 6, 7 και 8) του νόμου αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999 που δεν προέβλεπε ενισχύσεις σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

⁽¹⁾ ΕΕ C 148 της 27.5.2000, σ. 2.

- (7) Με την ίδια επιστολή, η Επιτροπή έδωσε εντολή στην Ιταλία, σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφοι 2 και 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου⁽¹⁾, να παράσχει, εντός ενός μηνός, από την παραλαβή της επιστολής, όλα τα έγγραφα, πληροφορίες και στοιχεία που ήταν απαραίτητα για την αξιολόγηση του συμβιβασμού των μέτρων.
- (8) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* (2). Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους.
- (9) Με επιστολή της 23ης Μαρτίου 2000, οι ιταλικές αρχές ζήτησαν παράταση 30 ημερών της προθεσμίας που είχε ορίσει η Επιτροπή για την υποβολή των στοιχείων που είχε ζητήσει κατά την κίνηση της διαδικασίας.
- (10) Με επιστολή της 18ης Μαΐου 2000, οι ιταλικές αρχές υπέβαλαν στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας.
- (11) Με επιστολή της 17ης Ιουλίου 2000, η Επιτροπή ζήτησε περαιτέρω πληροφορίες όσον αφορά τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν οι ιταλικές αρχές στην επιστολή τους της 18ης Μαΐου 2000.
- (12) Με επιστολή της 13ης Οκτωβρίου 2000, οι ιταλικές αρχές διαβίβασαν τις πληροφορίες που ζήτησε η Επιτροπή στην επιστολή της 17ης Ιουλίου 2000.
- (13) Με επιστολή της 13ης Δεκεμβρίου 2000, η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικές πληροφορίες.
- (14) Με επιστολή της 31ης Ιανουαρίου 2001, οι ιταλικές αρχές ζήτησαν παράταση της προθεσμίας που είχε ορίσει η Επιτροπή για την υποβολή των πληροφοριών που ζητούσε στην επιστολή της της 13ης Δεκεμβρίου 2000.
- (15) Με επιστολή της 12ης Ιουλίου 2001 οι ιταλικές αρχές διαβίβασαν τις ζητηθείσες πληροφορίες.
- (16) Η Επιτροπή έλαβε επίσης παρατηρήσεις από ενδιαφερόμενους με επιστολή της 30ής Ιουνίου 2000. Η Επιτροπή διαβίβασε τις παρατηρήσεις στην Ιταλία παρέχοντάς της τη δυνατότητα να διατυπώσει τις απόψεις της. Οι ιταλικές αρχές δεν απέστειλαν συγκεκριμένες παρατηρήσεις σχετικά.
- (17) Στις 12 Μαρτίου 2002, η Επιτροπή αποφάσισε να χωρίσει τη διαδικασία σε δύο διαφορετικά μέρη δεδομένου ότι τα μέτρα λόγω ενίσχυσης που προβλέπονται στο άρθρο 4 του νόμου αριθ. 290/99 αφενός και αφετέρου εκείνα που προβλέπονται στο άρθρο 5 του ίδιου νόμου και στο άρθρο 15 παράγραφος 16 του νόμου αριθ. 67/88 και του νόμου αριθ. 252/91 διαφέρουν ως προς το χαρακτήρα και δεν συνδέονται μεταξύ τους· το πρώτο μέρος της διαδικασίας φέρει τον αριθμό C/7A/2000 και αφορά το άρθρο 4 του νόμου αριθ. 290/99, ενώ το δεύτερο φέρει αριθμό C/7B/2000 και αφορά το άρθρο 5 του νόμου αριθ. 290/99, το άρθρο 15 παράγραφος 16 του νόμου αριθ. 67/88, καθώς και το νόμο αριθ. 252/91. Η παρούσα απόφαση αφορά μόνο τα μέσα ενίσχυσης που προβλέπονται στο άρθρο 4 του νόμου αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999. Δεν αφορά, ωστόσο, τα γεωργικά δάνεια, τα δάνεια λειτουργίας και βελτιώσεων με ημερομηνία λήξης την 31η Μαρτίου 1998 και για τα οποία παρέχεται παράταση μέσω του άρθρου 4

του νόμου αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999. Ομοίως, η τρέχουσα απόφαση δεν αφορά το άρθρο 5 του νόμου αριθ. 290/99 ούτε το άρθρο 15 παράγραφος 16 του νόμου αριθ. 67 της 11ης Μαρτίου 1988 (νόμος περί των οικονομικών του 1988) καθώς και το νόμο αριθ. 252 της 8ης Αυγούστου 1991 που απετέλεσαν τη νομική βάση για τη χορήγηση των επιδοτήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 5 του νόμου αριθ. 290, οι οποίες θα εξακολουθήσουν να αξιολογούνται εντός του πλαισίου της κρατικής ενίσχυσης αριθ. C/7B/2000 και θα αποτελέσουν αντικείμενο χωριστής απόφασης.

II. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (18) Ο νόμος αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999, ο οποίος δημοσιεύθηκε στο τεύχος αριθ. 195 της 20ής Αυγούστου 1999 της *Επίσημης Εφημερίδας της Ιταλικής Δημοκρατίας*, προβλέπει παράταση της προθεσμίας για διάφορες εργασίες του γεωργικού τομέα. Ο νόμος υποδιαιρείται σε 8 άρθρα. Στην απόφασή της 24ης Φεβρουαρίου 2000, η Επιτροπή αποφάσισε να μην εγείρει αντιρρήσεις έναντι των άρθρων 1, 2, 3, 6, 7 και 8 του νόμου δεδομένου ότι δεν συνιστούσαν ενίσχυση σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ. Η απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 αφορούσε τα άρθρα 4 και 5 του ίδιου νόμου, καθώς και το άρθρο 15 παράγραφος 16 του νόμου αριθ. 67 της 11ης Μαρτίου 1988 (νόμος περί οικονομικών του 1988) και του νόμου αριθ. 252 της 8ης Αυγούστου 1991 που απετέλεσε τη νομική βάση για τη χορήγηση των επιδοτήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 5 του νόμου αριθ. 290/99.
- (19) Όπως ήδη αναφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη 17, η παρούσα απόφαση αφορά μόνο τις ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4 του νόμου αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999 που εξετάστηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας αριθ. C/7A/2000.

Άρθρο 4 του νόμου αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999

- (20) Το άρθρο 4 του νόμου αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999 προβλέπει μέτρα για τη διευκόλυνση πιστωτικών εργασιών στο γεωργικό τομέα. Ειδικότερα, παρατείνει επί δωδεκάμηνο την περίοδο αποπληρωμής γεωργικών δανείων με ημερομηνία λήξης την 31η Μαρτίου 1998. Από τα μέτρα αυτά θα ωφεληθούν γεωργικές εκμεταλλεύσεις που κατά κύριο λόγο ασχολούνται με την παραγωγή ελαιοκάρπων στην Απουλία, Καλαβρία και Σικελία με τις οποίες ασχολούνται ιδιοκτήτες ή γεωργοί πλήρους ωραρίου ή ελαιοκομικοί συνεταιρισμοί που επλήγησαν από τη σοβαρή κρίση της αγοράς ελαιοκάρπων και ελαιολάδου. Μπορεί να θεωρηθεί ότι πληρούν τα κριτήρια υπαγωγής στα εν λόγω μέτρα γεωργικές εκμεταλλεύσεις και ελαιοκομικοί συνεταιρισμοί σε άλλες περιοχές με ελαιώνες, με βάση τους ίδιους κανόνες και διαδικασίες, εφόσον επλήγησαν παρομοίως από την κρίση της αγοράς ελαιοκάρπων και ελαιολάδου. Σύμφωνα με το άρθρο, γεωργική εκμετάλλευση ή ελαιοκομικός συνεταιρισμός που ασχολείται κατά κύριο λόγο με την καλλιέργεια ελαιοκάρπων είναι ο φορέας που αντλεί το 50 % τουλάχιστον της ακαθάριστης εμπορικής παραγωγής του από τις ελιές.

(1) ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.

(2) ΕΕ C 148 της 27.5.2000, σ. 2.

- (21) Το παρατεινόμενο χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής υποστηρίζεται από κρατική συνδρομή για την πληρωμή των τόκων σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα του Συμβουλίου Υπουργών της 9ης Νοεμβρίου 1985 που θεσπίζει τους κανόνες για τον καθορισμό των ελάχιστων ετήσιων επιδοτούμενων τιμών που θα χρησιμοποιηθούν στις πιστώσεις του γεωργικού τομέα. Για το 1999 έχει προβλεφθεί κονδύλιο 10 δισεκατομμυρίων ιταλικών λιρών από δημόσια χρηματοδότηση του «Εθνικού Ταμείου Αλληλεγγύης».
- (22) Οι ιταλικές αρχές αρχικά (επιστολή των ιταλικών αρχών προς την Επιτροπή με ημερομηνία 30 Νοεμβρίου 1998) δικαιολόγησαν τα προβλεπόμενα μέτρα με το προαναφερθέν άρθρο 4 δηλώνοντας ότι «οι εν λόγω διατάξεις είναι απαραίτητες για να βοηθήσουν τους ελαιοπαραγωγούς της Καλαβρίας, της Απουλίας και της Σικελίας που αντιμετωπίσαν σοβαρές και υπέρμετρες δυσχέρειες σχετικά με τη διάθεση των προϊόντων τους στην αγορά κατά τα έτη εμπορίας 1997-1998, λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών, εκτεταμένων εισαγωγών ελαιολάδου από μη κοινοτικούς παραγωγούς στη λεκάνη της Μεσογείου και λόγω της απότομης πτώσης της τιμής που καταβάλλουν οι μεταποιητές ελαιοκάρπου με σοβαρές συνέπειες στο εισόδημα και στις εργασίες των οικείων επιχειρήσεων». Στην ίδια επιστολή, οι ιταλικές αρχές προσέθεσαν ότι, για τους λόγους αυτούς, «οι ελαιοπαραγωγικές εγκαταστάσεις βρέθηκαν σε τόσο δυσχερή οικονομική θέση ώστε δεν μπορούσαν να προβούν σε αποπληρωμή γεωργικών δανείων για τη βελτίωση των όρων με ημερομηνία λήξης την 31η Μαρτίου 1998. Προκειμένου να βοηθήσουν ατομικές και ομαδικές ελαιοπαραγωγικές εκμεταλλεύσεις που δεν είχαν τη δυνατότητα να αποπληρώσουν το χρέος που είχαν αναλάβει αποβλέποντας σε ελαιοπαραγωγή, οι αρχές, αποφάσισαν να παρατείνουν επί δωδεκάμηνο την προθεσμία της 31ης Μαρτίου 1998, φυσιολογική ημερομηνία λήξης των δανείων που είχαν χορηγηθεί για μέτρα υπέρ του ελαιολάδου». Στην επιστολή της 30ής Νοεμβρίου 1998 αναφερόταν ακόμη ότι η ενίσχυση των πιστώσεων ήταν παρόμοια με εκείνη που προβλέπεται στο άρθρο 4 του νόμου αριθ. 185 της 14ης Φεβρουαρίου 1992⁽¹⁾, που μπορούσε να ενεργοποιηθεί όταν οι γεωργικές εγκαταστάσεις υφίσταντο οικονομική ζημία συνεπεία θεομηνιών που καθιστούσαν δυσχερή τη συνήθη συγκομιδή. Σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές «θα έπρεπε επομένως να είναι ένα εφάπαξ μέτρο ενίσχυσης, που συνδέεται αποκλειστικά με τα έτη εμπορίας 1997 και 1998 και περιορίζεται στις τρεις περιφέρειες της Απουλίας, της Καλαβρίας και της Σικελίας».

- (23) Βάσει των παρατηρήσεων αυτών, οι ιταλικές αρχές υποστήριξαν στην επιστολή τους της 30ής Νοεμβρίου 1998 ότι το μέτρο ενίσχυσης μπορεί να υπαχθεί στο άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης ΕΚ ως «ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα».
- (24) Η Επιτροπή απάντησε με επιστολή της 28ης Ιανουαρίου 1999 υπενθυμίζοντας στις ιταλικές αρχές την πολιτική της στις κρατικές ενισχύσεις σε περίπτωση που έχει πληγεί η γεωργική παραγωγή ή τα μέσα παραγωγής, διευκρινίζοντας δε ότι τα κράτη μέλη δεν θα μπορούσαν ασφαλώς να

επικαλεσθούν την αύξηση του όγκου των εισαγωγών από τρίτες χώρες ως «έκτακτο γεγονός» δεδομένου ότι οι δυσχέρειες συνθήκες της αγοράς εξαιτίας ανταγωνιστικής πίεσης εκ μέρους άλλων χωρών αποτελούν απλώς μέρος του φυσιολογικού παιχνιδιού των ανταγωνιστικών δυνάμεων.

- (25) Στην επόμενη επιστολή τους της 25ης Οκτωβρίου 1999, οι ιταλικές αρχές προσδιόρισαν ότι «οι ενισχύσεις δεν υπαγορεύονταν από δυσκολίες στην αγορά —που ανακύπτουν φυσιολογικά σε μία ανοικτή αγορά— αλλά από διαδηλώσεις και διατάραξη της δημόσιας τάξης που οδήγησαν σε αποκλεισμούς του οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου, όπως αναφέρεται στις εκθέσεις που υπέβαλαν οι νομάρχες των θιγόμενων επαρχιών. Η αναταραχή εξαπλώθηκε με την ταυτόχρονη άφιξη στην ακτή της Απουλίας παράνομων αλβανών προσφύγων οι οποίοι προκάλεσαν φόβους οικονομικής κατάρρευσης και μεγαλύτερης κοινωνικής αναταραχής». Ήταν προφανές για τις ιταλικές αρχές ότι «δεν μπορούσαν να ανταποκριθούν στην εκρηκτική κατάσταση μόνο με μέτρα δημόσιας τάξης και επομένως το εξεταζόμενο μέτρο το οποίο ήταν επιτακτικό και επειγόν πρέπει να κριθεί στο πλαίσιο αυτό». Οι ιταλικές αρχές κατέληξαν επίσης στο συμπέρασμα ότι «ένα έκτακτο μέτρο για την αντιμετώπιση σοβαρής, απρόβλεπτης και μη προβλέψιμης κατάστασης μπορεί εύκολα να θεωρηθεί ως «έκτακτο γεγονός» δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης, το οποίο, όπως και η ίδια η Επιτροπή συμπεραίνει, καλύπτει επίσης καταστάσεις διατάραξης της δημόσιας τάξης ή απεργίας. Ουσιαστικά, το μέτρο δεν πρέπει να θεωρηθεί ως ενίσχυση αφεαυτής, αλλά μάλλον ως μέτρο για τη μείωση της κοινωνικής αναταραχής και την παρεμπόδιση σοβαρότερων αναστατώσεων».
- (26) Στις επιστολές που ακολούθησαν την κίνηση της διαδικασίας οι ιταλικές αρχές δεν παρείχαν περισσότερες πληροφορίες για το ειδικό αυτό μέτρο. Στην πρώτη επιστολή που ακολούθησε την κίνηση της διαδικασίας⁽²⁾, ανέφεραν ότι δεν είχε τεθεί σε εφαρμογή το μέτρο ενίσχυσης που προβλέπεται στο άρθρο 4 του νόμου αριθ. 290 και κατά συνέπεια δεν είχαν χορηγηθεί οι σχετικές ενισχύσεις.

III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

- (27) Η Επιτροπή έλαβε μόνο μία επιστολή από ενδιαφερόμενους. Την επιστολή απέστειλε στις 30 Ιουνίου 2000 η CONAZO — Consorzio Zootechnico Nazionale scarl (εθνική ζωοτεχνική κοινοπραξία) που ανέλαβε να απευθυνθεί στην Επιτροπή με την ιδιότητά της ως επικεφαλής ομίλου εταιρειών επωφελούμενων από τα κεφάλαια που χορηγούν οι ιταλικές αρχές βάσει των νόμων αριθ. 252/91 και αριθ. 67/88 οι οποίοι αποτέλεσαν αντικείμενο της κίνησης της διαδικασίας εκ μέρους της Επιτροπής. Στην επιστολή της η CONAZO προέβη αποκλειστικά σε παρατηρήσεις σχετικά με το άρθρο 5 του νόμου αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999, και σχετικά με τους νόμους αριθ. 252/91 και αριθ. 67/88 που δεν καλύπτονται από την παρούσα απόφαση.

⁽¹⁾ Ο νόμος εξετάζεται σήμερα στο πλαίσιο της κρατικής ενίσχυσης C 12/95.

⁽²⁾ Επιστολή της 18ης Μαΐου 2000.

IV. ΕΚΤΙΜΗΣΗ

- (28) Το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ προβλέπει ότι οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά κατά το μέτρο που επηρεάζουν μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές.
- (29) Τα άρθρα 87 και 88 της συνθήκης εφαρμόζονται όσον αφορά την παραγωγή και την εμπορία των προϊόντων υπέρ των οποίων αποφάσισαν να χορηγήσουν ενισχύσεις οι ιταλικές αρχές. Πράγματι, το άρθρο 33 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 136/66 του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 1966, περί δημιουργίας κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των λιπαρών ουσιών⁽¹⁾, θεσπίζει ότι, «εκτός αν ο παρών κανονισμός ορίζει άλλως, τα άρθρα 92, 93 και 94 της συνθήκης εφαρμόζονται όσον αφορά την παραγωγή και την εμπορία ελαιοκάρπων και ελαιολάδου».

Υπαρξη ενίσχυσης

- (30) Το άρθρο 4 του εξεταζόμενου νόμου παρατείνει τα χρονικά όρια αποπληρωμής δανείων διαφόρων ειδών ληφθέντων από συγκεκριμένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις στην Απουλία, την Καλαβρία και τη Σικελία που ασχολούνται κατά κύριο λόγο με την ελαιοκομία. Το άρθρο επεκτείνει το εν λόγω πλεονέκτημα βάσει των ιδίων όρων σε όλες τις ελαιοκομικές εκμεταλλεύσεις και συνεταιρισμούς σε άλλες ελαιοπαραγωγούς περιοχές οι οποίες όπως και οι εκμεταλλεύσεις των

τριών παραπάνω περιφερειών διέρχονται την ίδια σοβαρή κρίση στην αγορά ελαιοκάρπων και ελαιολάδου. Το πρόγραμμα παρατεινόμενης αποπληρωμής υποστηρίζεται μέσω δημόσιας συνδρομής στην καταβολή των τόκων η οποία, για το έτος 1999 ορίστηκε σε 10 δισεκατομμύρια ιταλικές λίρες. Η επέκταση των όρων της αποπληρωμής παρέχει στις δικαιούχους γεωργικές επιχειρήσεις οικονομική ανακούφιση την οποία δεν θα μπορούσαν να έχουν σε άλλη περίπτωση. Το πλεονέκτημα αυτό συνδυάζεται με την κρατική συνδρομή στις καταβολές των τόκων η οποία θα ανακουφίσει τις ίδιες επιχειρήσεις από την επιβάρυνση που συνδέεται με την καταβολή του πλήρους επιτοκίου που εφαρμόζεται στα δάνειά τους. Από την άποψη αυτή τα δύο παραπάνω στοιχεία ευνοούν τις δικαιούχους επιχειρήσεις έναντι άλλων γεωργικών επιχειρήσεων οι οποίες, στην αυτή κατάσταση, θα έπρεπε να βασιστούν βασικά στους ίδιους οικονομικούς πόρους καταβάλλοντας τις δόσεις άμα τη λήξει της προθεσμίας και με το πλήρες ισχύον επιτόκιο. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης μιας επιχείρησης συνεπεία κρατικής οικονομικής ενίσχυσης οδηγεί σε ενδεχόμενη στρέβλωση του ανταγωνισμού σε σύγκριση με άλλες ανταγωνιστικές επιχειρήσεις που δεν λαμβάνουν ανάλογη συνδρομή⁽²⁾.

- (31) Εξάλλου, όπως εμφανίζεται στους δύο πίνακες που ακολουθούν σημαντικό είναι το ενδοκοινοτικό εμπόριο ελαιοκάρπων και ελαιολάδου και επομένως το μέτρο μπορεί να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό και να επηρεάσει το εμπόριο των κρατών μελών.

Συναλλαγές της Ιταλίας με την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση

(σε χιλιάδες ευρώ)

	Εισαγωγές			Εξαγωγές		
	1998	1999	2000	1998	1999	2000
Νωπές ή ψυγμένες ελιές (εξαιρουμένων εκείνων που προορίζονται για παραγωγή ελαιολάδου)	3 236	2 910	2 377	470	550	634
Νωπές ή ψυγμένες ελιές για την παραγωγή ελαίου	593	386	233	482	478	485
Ελαιολάδο και τα μέρη του — λαμβανόμενα από τους καρπούς του ελαιόδένδρου, αποκλειστικά με μηχανικές ή φυσικές διαδικασίες, σε συνθήκες που δεν αλλοιώνουν το έλαιο, ακόμη και εξευγενισμένες αλλά όχι χημικά τροποποιημένες.	644 154	631 850	611 367	187 450	288 404	265 078

⁽²⁾ Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης μιας επιχείρησης η οποία απορρέει από κρατική ενίσχυση εν γένει μαρτυρεί νόθευση του ανταγωνισμού σε σχέση με άλλες ανταγωνιστικές επιχειρήσεις που δεν λαμβάνουν ανάλογη συνδρομή: υπόθεση C-730/79, Συλλογή: 1980, σ. 2671, αιτιολογικές σκέψεις 11 και 12.

⁽¹⁾ ΕΕ 172 της 30.9.1966, σ. 3025/66.

Συνολικές συναλλαγές ΕΕ

(σε χιλιάδες ευρώ)

	Εξαγωγές		
	1998	1999	2000
Νωπές ή ψυγμένες ελιές (εξαιρουμένων εκείνων που προορίζονται για παραγωγή ελαιολάδου)	16 369	14 409	16 107
Νωπές ή ψυγμένες ελιές για την παραγωγή ελαίου	10 280	9 370	9 566
Ελαιόλαδο και τα μέρη του — λαμβανόμενα από τους καρπούς του ελαιόδένδρου, αποκλειστικά με μηχανικές ή φυσικές διαδικασίες, σε συνθήκες που δεν αλλοιώνουν το έλαιο, ακόμη και εξευγενισμένες αλλά όχι χημικά τροποποιημένες.	1 129 929	1 187 146	1 131 828

(32) Η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι το μέτρο εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

(33) Η απαγόρευση του άρθρου 87 παράγραφος 1 ακολουθείται από εξαιρέσεις του άρθρου 87 παράγραφοι 2 και 3.

(34) Οι ιταλικές αρχές εμμένουν πάντοτε στον ισχυρισμό τους ότι τα μέτρα για τη διευκόλυνση πιστωτικών εργασιών στο γεωργικό τομέα που προβλέπονται στο άρθρο 4 του νόμου αριθ. 290 εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης το οποίο αναφέρει ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα συμβιβάζονται με την κοινή αγορά.

(35) Για να αποφασιστεί εάν οι εξεταζόμενες ενισχύσεις μπορούν πραγματικά να τύχουν της εξαίρεσης που προβλέπει το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης ΕΚ, πρέπει να αξιολογηθούν βάσει του σημείου 11.2.1 των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στο γεωργικό τομέα (1) (οι «κατευθυντήριες γραμμές»), το οποίο αφορά ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή έκτακτα γεγονότα. Όπως αναφέρεται στο προαναφερθέν σημείο, οι εν λόγω ενισχύσεις συνιστούν εξαιρέσεις της γενικής αρχής του ασυμβίβαστου των κρατικών ενισχύσεων με την κοινή αγορά που θεσπίζεται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης. Προς τούτο, η Επιτροπή υποστηρίζει σταθερά ότι οι έννοιες της «θεομηνίας» και του «έκτακτου γεγονότος» που περιέχονται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 στοιχείο β) πρέπει να ερμηνεύονται στενά.

(36) Μέχρι τούδε, η Επιτροπή έχει δεχθεί ότι οι σεισμοί, οι χιονοστιβάδες, οι κατολισθήσεις και οι πλημμύρες συνιστούν ενδεχομένως θεομηνίες. Στα έκτακτα γεγονότα που μέχρι στιγμής έχουν γίνει δεκτά από την Επιτροπή περιλαμβάνεται ο πόλεμος, οι εσωτερικές αναταραχές ή απεργίες και, με ορισμένες επιφυλάξεις και ανάλογα με την έκτασή τους, μείζονα πυρηνικά ή βιομηχανικά ατυχήματα και πυρκαγιές, τα οποία συνεπάγονται εκτεταμένες απώλειες.

Ωστόσο, λόγω των εγγενών δυσχερειών όσον αφορά την πρόβλεψη ανάλογων γεγονότων, η Επιτροπή αξιολογεί κατά περίπτωση τις προτάσεις χορήγησης ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β), λαμβάνοντας υπόψη την προηγούμενη πρακτική της στον εν λόγω τομέα. Εφόσον αποδειχθεί η ύπαρξη θεομηνίας ή έκτακτου γεγονότος, η Επιτροπή θα επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης σε ποσοστό μέχρι 100 % για την αντιστάθμιση των υλικών ζημιών.

(37) Σχετικά με τα παραπάνω και όπως ήδη επισημάνθηκε κατά την κίνηση της διαδικασίας, πρέπει πρώτον και κύριον να σημειωθεί ότι το άρθρο 4 του νόμου αριθ. 290 αναφέρεται με λίαν γενικούς όρους «σε σοβαρή κρίση στην αγορά ελαιοκάρπων και ελαιολάδου», μία διατύπωση που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την αιτιολόγηση της υποστήριξης των εκμεταλλεύσεων σε όλες τις περιπτώσεις αναστάτωσης ή δυσχέρειας που δεν είναι κατ' ανάγκη οι εξαιρετικές περιπτώσεις που αναφέρουν οι ιταλικές αρχές και οι οποίες απαιτούνται για να εφαρμοστεί το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης ΕΚ.

(38) Για να ερμηνεύσουν την κρίση, στην επιστολή τους της 30ής Νοεμβρίου 1998 οι ιταλικές αρχές αναφέρθηκαν αρχικά σε «σοβαρές και υπέρμετρες δυσκολίες των ελαιοκόμων σχετικά με τη διάθεση των προϊόντων τους στην αγορά λόγω σημαντικών εισαγωγών ελαιολάδου από μη κοινοτικές χώρες της λεκάνης της Μεσογείου και λόγω της απότομης πτώσης της τιμής που καταβάλλουν οι μεταποιητές ελαιοκάρπου, με σοβαρές συνέπειες στο εισόδημα και στις εργασίες των οικείων επιχειρήσεων». Οι αρχές ισχυρίστηκαν ότι το γεγονός ήταν τόσο σοβαρό και έκτακτο ώστε το ιταλικό Κοινοβούλιο αναγκάστηκε να ψηφίσει το νόμο αριθ. 313 της 3ης Αυγούστου 1998, σκοπός του οποίου ήταν η προστασία του ιταλικού ελαιολάδου και η αύξηση της εμπορικής του αξίας. Στη συνέχεια ανέφεραν, ωστόσο, ότι τα μέτρα για την προστασία του ελαιολάδου δεν επέλυσαν την κρίση που υποβάλει τις ελαιοκομικές εκμεταλλεύσεις σε τέτοιες δυσχέρειες ώστε να μην μπορούν να προβούν σε αποπληρωμή των δανείων βελτίωσης των γεωργικών όρων με ημερομηνία λήξης την 31η Μαρτίου 1998.

(1) ΕΕ C 232 της 12.8.2000, σ. 19.

- (39) Στην απάντησή της στις παραπάνω παρατηρήσεις, η Επιτροπή επέστησε την προσοχή των ιταλικών αρχών⁽¹⁾ στο γεγονός ότι η αύξηση του όγκου των εισαγωγών από τρίτες χώρες παρά την αναπόφευκτη πτώση των τιμών και τις δυσχέρειες στη διάθεση των προϊόντων που συνεπάγεται δεν μπορεί να χαρακτηριστεί από κράτος μέλος ως έκτακτο γεγονός που παρέχει το δικαίωμα χορήγησης ενίσχυσης αυτού του είδους ή γενικά ενίσχυσης οποιουδήποτε είδους, ανεξαρτήτως της σοβαρότητας του προβλήματος και των επιπτώσεών του στους παραγωγούς. Οι δυσχερείς συνθήκες της αγοράς που ανακύπτουν λόγω των ανταγωνιστικών πιέσεων από άλλες χώρες αποτελούν φυσιολογικό μέρος του παιχνιδιού των ανταγωνιστικών δυνάμεων. Όλοι οι παραγωγοί που δραστηριοποιούνται στην αγορά εκτίθενται στις συνθήκες αυτές και πρέπει να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για να τις αντιμετωπίσουν. Η έγκριση κρατικών ενισχύσεων υπέρ των παραγωγών ειδικών περιφερειών ενός κράτους μέλους ή υπέρ κράτους μέλους στο σύνολό του θα είχε ως μοναδικό αποτέλεσμα να μετατοπίσει τις δυσχέρειες της αγοράς από τις επιχειρήσεις που είναι δικαιούχοι των ενισχύσεων στις επιχειρήσεις των άλλων κρατών μελών, οι οποίες, παρότι θίγονται από την ίδια κρίση, δεν μπορούν να τύχουν ανάλογων ενισχύσεων και πρέπει επομένως να αντιμετωπίσουν την κρίση της αγοράς με ίδιους πόρους και μέσα. Ανάλογη ενίσχυση νοθεύει εξορισμού τον ανταγωνισμό και θίγει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.
- (40) Σε απάντηση στις αιτιάσεις της Επιτροπής, οι ιταλικές αρχές στην επιστολή τους της 25ης Οκτωβρίου 1999 διόρθωσαν τη θέση τους, δηλώνοντας όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 25 παραπάνω, ότι η ενίσχυση δεν βασιζόταν σε «δυσχέρειες της αγοράς —οι οποίες ανακύπτουν φυσιολογικά σε μία ανοικτή αγορά— αλλά σε διαδηλώσεις και διατάραξη της δημόσιας τάξης που οδήγησαν σε αποκλεισμούς του οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου, όπως αναφέρεται στις εκθέσεις που υπέβαλαν οι νομάρχες των θιγόμενων επαρχιών». Σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, η κατάσταση επιδεινώθηκε ακόμη περισσότερο από την «ταυτόχρονη άφιξη στην ακτή της Απουλίας παράνομων αλβανών προσφύγων, που προκάλεσε φόβους οικονομικής κατάρρευσης και μεγαλύτερης κοινωνικής αναταραχής». Οι ιταλικές αρχές θεώρησαν συνεπώς ότι επρόκειτο για επείγον και αναγκαίο μέτρο αποκατάστασης της δημόσιας τάξης, το οποίο συνεπώς έπρεπε να περιληφθεί στον ορισμό των εσωτερικών αναταραχών ή απεργιών δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης.
- (41) Πέραν της αντίφασης που διαπιστώνεται στις δύο εκδοχές που παρουσίασαν οι ιταλικές αρχές στις δύο πρώτες επιστολές τους⁽²⁾ προς την Επιτροπή πριν από την κίνηση της διαδικασίας, οι ιταλικές αρχές ουδέποτε χορήγησαν πληροφορίες που να στηρίζουν τους λόγους που προβάλλουν στις επιστολές αυτές ούτε υπέβαλαν πληροφορίες που να δικαιολογούν τις διεκδικήσεις τους μετά την κίνηση της διαδικασίας, παρά την εντολή που τους απηύθυνε η Επιτροπή να παρέχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για την αξιολόγηση της υπόθεσης.
- (42) Οι αμφιβολίες που διατύπωσε η Επιτροπή κατά την κίνηση της διαδικασίας εξακολουθούν να υφίστανται και κατά συνέπεια, η Επιτροπή αμφιβάλλει κατά πόσο θα μπορούσε να εφαρμοστεί η παρέκκλιση του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης στο μέτρο που προβλέπεται στο άρθρο 4 του νόμου αριθ. 290/99.
- (43) Βάσει της προγενέστερης πρακτικής της Επιτροπής⁽³⁾, οι διαδηλώσεις και η διατάραξη της δημόσιας τάξης που περιγράφουν οι ιταλικές αρχές εμπίπτουν ενδεχομένως στον ορισμό των αναταραχών και απεργιών δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης ΕΚ και κατά συνέπεια, επιτρέπουν αποζημίωση μέχρι ποσοστό 100 % της επελθούσας ζημίας, ανεξαρτήτως κλίμακας. Εάν αληθεύει, ωστόσο, ότι η διατάραξη της δημόσιας τάξης και οι απεργίες μπορούν, υπό ορισμένες συνθήκες, να θεωρηθούν ως «έκτακτα γεγονότα» κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β), αληθεύει επίσης ότι, πρώτον, πρέπει να αποδειχθεί ότι έχει συμβεί ανάλογη διατάραξη και, δεύτερον, αφού καταδειχθεί ότι πράγματι συνέβη πρέπει επίσης να αποδειχθεί, πέραν πάσης αμφιβολίας, ότι υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ παρόμοιας διατάραξης και της ζημίας που υπέστησαν οι δυνητικοί δικαιούχοι ενισχύσεων.
- (44) Οι ιταλικές αρχές ουδέποτε παρουσίασαν τεκμήρια σχετικά, είτε πριν είτε μετά την κίνηση της διαδικασίας, έστω και αν, σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, τα συλλαλητήρια και η διατάραξη της δημόσιας τάξης που αναφέρθηκαν οδήγησαν κατά τα φαινόμενα στους αποκλεισμούς του οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου που περιγράφονται στις εκθέσεις που απέστειλαν οι νομάρχες των θιγόμενων επαρχιών. Τα έγγραφα αυτά ουδέποτε διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή και οι ιταλικές αρχές δεν απέστειλαν κανένα άλλο έγγραφο που να αποδεικνύει πραγματική κατάσταση εκτάκτου ανάγκης που προκλήθηκε συνεπεία των γεγονότων αυτών. Οι αρχές δεν ανέφεραν ακριβείς ημερομηνίες των γεγονότων ή το χρονικό τους πλαίσιο, ούτε προσδιόρισαν τις ακριβείς τοποθεσίες στις οποίες συνέβησαν ή τις συνθήκες που τα προκάλεσαν.
- (45) Δεν καθίσταται επίσης σαφές γιατί τα γεγονότα αυτά επηρέασαν επιλεκτικά τον ελαιοκομικό τομέα και όχι το γεωργικό τομέα στο σύνολό του ή και μάλιστα ολόκληρη την οικονομία των περιφερειών αυτών. Ουδέποτε υποβλήθηκαν εξάλλου ποσοτικοποιημένα στοιχεία σχετικά με τις προκληθείσες ζημιές. Δεν παρασχέθηκαν οποιεσδήποτε πληροφορίες που να εξηγούν πώς τα συλλαλητήρια και οι αποκλεισμοί του οδικού δικτύου οδήγησαν στην σοβαρή αναστάτωση της παραγωγής ελαιοκάρπων και ελαιολάδου, όπως ισχυρίζονται οι ιταλικές αρχές.

⁽¹⁾ Επιστολή της Επιτροπής της 28ης Ιανουαρίου 1999.

⁽²⁾ Επιστολές των ιταλικών αρχών της 28ης Οκτωβρίου 1998 και 25ης Οκτωβρίου 1999 προς την Επιτροπή.

⁽³⁾ Βλέπε, για παράδειγμα, ενίσχυση C 3/94 — Γαλλία — Οδοφράγματα.

- (46) Εξάλλου, δεδομένου ότι οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ότι ο χαρακτήρας του μέτρου είναι προσωρινός και γεωγραφικά περιορισμένος, δεν καθίσταται σαφές γιατί αποφάσισαν να επεκτείνουν τις διευκολύνσεις, με τους ίδιους όρους, σε όλες τις ελαιοκομικές εκμεταλλεύσεις ή συνεταιρισμούς σε άλλες ελαιοκομικές περιφέρειες που αντιμετωπίζουν σοβαρή κρίση στην αγορά ελαιοκάρπων και ελαιολάδου, πέραν των εκμεταλλεύσεων της Καλαβρίας, Απουλίας και Σικελίας που ήταν οι πρώτοι δικαιούχοι της ενίσχυσης. Επομένως η ενίσχυση ουδέποτε περιορίστηκε αποκλειστικά σε γεωργικές επιχειρήσεις της Απουλίας, της Καλαβρίας και της Σικελίας, οι οποίες, σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές εθίγησαν άμεσα από τα προαναφερθέντα γεγονότα. Η επέκταση του μέτρου σε όλες τις ελαιοκομικές εκμεταλλεύσεις ή συνεταιρισμούς που βρίσκονται σε όλες τις ελαιοπαραγωγούς περιφέρειες θα δικαιολογηθεί μόνο εάν τα γεγονότα είχαν προσλάβει εθνική σημασία, κάτι το οποίο δεν κατόρθωσαν να καταδείξουν οι ιταλικές αρχές.
- (47) Η εθνική εμβέλεια του μέτρου επιβεβαιώνει την πεποίθηση της Επιτροπής ότι το μέτρο εγκρίθηκε για να βοηθήσει τις προβληματικές επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν μία σοβαρή κρίση αποπληρωμής των χρεών τους οφειλόμενη σε παράγοντες που δεν είχαν καμία σχέση με τους λόγους που πρόβλεψαν οι ιταλικές αρχές. Η εξεταζόμενη ενίσχυση θα μπορούσε επομένως να έχει χορηγηθεί για τη διάσωση των επιχειρήσεων από τη χρεοκοπία, και θα μπορούσε να αξιολογηθεί όχι βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης, αλλά στο πλαίσιο των σχετικών «Κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων»⁽¹⁾.
- (48) Η Επιτροπή διεξήγαγε σχετικές έρευνες κατά την πρώτη αίτηση που απηύθυνε στις ιταλικές αρχές για χορήγηση περαιτέρω πληροφοριών. Οι αμφιβολίες της Επιτροπής βασίστηκαν στο γεγονός ότι στη σύνοψη των κοινοβουλευτικών διαδικασιών που απεστάλησαν μαζί με το αρχικό νομοσχέδιο (εν συνέχεια εγκρίθηκε ως νόμος αριθ. 290) ο εισηγητής επεσήμανε ότι το άρθρο που προέβλεπε ελαστικούς όρους για τις γεωργικές πιστώσεις (το τότε άρθρο 5) ήταν το ίδιο με άρθρο το οποίο είχε ήδη υποβληθεί σε παλαιότερο νομοσχέδιο, αλλά είχε απαλειφθεί κατόπιν των παρατηρήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε επιστολή που εστάλη στην ιταλική κυβέρνηση στις 5 Μαρτίου 1998. Ο εισηγητής τόνισε επίσης σχετικά ότι, παρότι οι σχετικές διατάξεις ενδεχομένως παραβίαζαν τις διατάξεις του άρθρου 87 της συνθήκης ΕΚ, υπήρχαν ειδικές διατάξεις σχετικά με τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις στο έγγραφο της Επιτροπής «Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων». Οι εκτιμήσεις αυτές οδήγησαν την Επιτροπή στην άποψη ότι το άρθρο μπορούσε να ερμηνευθεί με τον τρόπο αυτό και την ώθησαν επίσης να ζητήσει από τις ιταλικές αρχές σχετικές διευκρινίσεις. Οι ιταλικές αρχές αγνόησαν ωστόσο εντελώς το αίτημα για παροχή διευκρινίσεων και επέμειναν ότι το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) μπορούσε να εφαρμοστεί στο εξεταζόμενο μέτρο.
- (49) Η Επιτροπή επανέλαβε την αμφιβολία αυτή κατά την κίνηση της διαδικασίας. Και σε αυτή την περίπτωση, παρά την εντολή παροχής πληροφοριών, δεν δόθηκαν πληροφορίες σχετικά ενώ οι ιταλικές αρχές δεν έκαναν καμία προσπάθεια να δικαιολογήσουν το μέτρο βάσει των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων. Στην επιστολή τους της 18ης Μαΐου 2000, οι ιταλικές αρχές ανέφεραν απλώς ότι το μέτρο δεν είχε εφαρμοστεί και ότι οι κρατικές ενισχύσεις δεν είχαν χορηγηθεί. Κατά τη γνώμη τους, η μη εφαρμογή του μέτρου έδωσε τέλος στη διαμάχη με την Επιτροπή σχετικά με το χαρακτήρα του μέτρου και με τη νομική βάση που θα έπρεπε να επιλεγεί για την αξιολόγησή του.
- (50) Από τα παραπάνω συνάγεται ότι τα μέτρα ενίσχυσης που προβλέπονται στο άρθρο 4 του νόμου αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999 δεν μπορούν να τύχουν ούτε της εξαιρέσεως που προβλέπει το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.
- (51) Η Επιτροπή δύναται συνεπώς να συμπεράνει ότι οι κρατικές ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4 του νόμου αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999 αποτελούν ενισχύσεις λειτουργίας και, ως εκ τούτου, είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά. Η παρούσα απόφαση αφορά μόνο το καθεστώς ενισχύσεων, το οποίο έχει γενικό και αφηρημένο χαρακτήρα και το οποίο, για τους προαναφερθέντες λόγους, δεν συνάδει με τις εφαρμοστέες απαιτήσεις. Ανάλογη απόφαση δεν προδικάζει οποιαδήποτε μεμονωμένη ενίσχυση χορηγείται σε ατομικές επιχειρήσεις, η οποία μπορεί να κριθεί ότι πληροί τους όρους της παρέκκλισης και η οποία πρέπει να κοινοποιηθεί στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 ώστε να αξιολογηθεί βάσει των ιδίων χαρακτηριστικών της. Εξάλλου, η παρούσα απόφαση δεν αφορά ούτε επεκτείνει την ισχύ της σε δάνεια για τη βελτίωση των γεωργικών όρων με ημερομηνία λήξης την 31η Μαρτίου 1998, για τα οποία προβλέπεται παράταση βάσει του άρθρου 4 του νόμου αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999 και τα οποία αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο.

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- (52) Από τις ανωτέρω εκτιμήσεις προκύπτει ότι οι κρατικές ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4 του νόμου αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999 είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και επομένως δεν μπορούν να τύχουν οποιασδήποτε των εξαιρέσεων του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης.
- (53) Δεν απαιτείται ανάκτηση των ενισχύσεων δεδομένου ότι οι ενισχύσεις δεν έχουν τεθεί σε εφαρμογή ούτε έχουν καταβληθεί,

(1) ΕΕ C 288 της 9.10.1999, σ. 2.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 3

Άρθρο 1

Οι κρατικές ενισχύσεις με σκοπό τη διευκόλυνση πιστωτικών εργασιών στο γεωργικό τομέα που προβλέπονται στο άρθρο 4 του νόμου αριθ. 290 της 17ης Αυγούστου 1999 είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.

Κατά συνέπεια οι ενισχύσεις δεν μπορούν να εφαρμοστούν.

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 3 Απριλίου 2002.

Άρθρο 2

Η Ιταλία ενημερώνει την Επιτροπή, εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, για τα μέτρα τα οποία λαμβάνει σχετικά.

Για την Επιτροπή

Franz FISCHLER

Μέλος της Επιτροπής